

Milli Parklar ve Uzun Devreli Gelişme Planları

Umur CİRİK

Doğal alanların tahribatı, kaçak ve bilinçsiz avlanma sonucu canlı türlerinin hızla yok olması, 'Milli Park' kavramının doğmasına neden olmuştur. Milli Park kavramı, tehdit altındaki doğal alanların korunması için yasal bir araç olarak ortaya atılmıştır. Kısa sürede benimsenen bu kavram çerçevesinde korunacak doğal alanlar belirlenmiştir. Bu tür alanlar için fiziksel sınırların çizilebilir olması, koruma sınırlarının tespitini kolaylaştırmış, planlı ve kontrollü eylemler için olanak sağlamıştır.

1800'lü yılların sonunda A.B.D.'de ortaya konulan 'Milli Park' kavramı, Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanından sonra gündeme gelmiştir. İlk kez 1956'da yürürlüğe giren 6831 Sayılı Orman Kanunu kapsamında, Türkiye'de Milli Park alanları belirlenmeye başlanmıştır. 09.08.1983 tarih ve 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu, bu tür alanlar için özel bir yasa olarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile Milli Park alanlarının planlı ve kontrollü gelişmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Doğal güzellikler, içinde yaşayan canlı türlerinin çeşitliliği, sayıca çokluğu ve antik uygarlıkların kalıntıları, Milli Parkların belirlenmesinde başlı başına birer etken olmuşlardır. Bugün Türkiye'de 38 adet Milli Park bulunmaktadır. Bu alanlar ülke içerisinde yaklaşık 874.616 hektar alan kaplamaktadır. (<http://www.milliparklar.gov.tr/>)

Bu yazıda, dünyada ve Türkiye'de Milli Park tanımı ve ölçütleri açıklanmış ve bu alanlar için Türkiye'de hazırlanan Uzun Devreli Gelişme Planı süreci, Kızıldağ Milli Parkı örneği üzerinden anlatılmaya çalışılmıştır.

Milli Park Tanımı

Milli Park, 'Dünya Koruma Birliği' (IUCN-The World Conservation Union) tarafından tanımlanmıştır. Birlik, 1948 yılında doğal çevreyi, yaban hayatını ve biyolojik çeşitliliği korumak amacıyla kurulmuş, uluslararası bir örgüttür. Merkezi İsviçre'de bulunan bu örgüt, 81 ülkeyi ve 775 sivil toplum örgütünü ve binlerce bilim adamı ve uzmanı, doğal hayatı koruma çatısı altında bir araya getirmiştir. Türkiye bu örgüte 16.04.2004 yılında üye olmuştur. (www.wwf.org.tr)

Dünya Koruma Birliği'nin görevi; dünyadaki tüm toplumları, doğanın bütünlüğünü ve çeşitliliğini koruma konusunda bilgilendirmek ve uygulamalarda yardımcı olmaktır. Birlik 'koruma alanları'nı 6 kategoride ele almaktadır. Milli Park, ikinci kategoriyi oluşturmaktadır. Bu kategoriler şöyledir;

Kategori 1a: Mutlak Korunacak Doğa

Kategori 1b: Bakir Alanlar

Kategori 2: Milli Park

Kategori 3: Doğa Anıtı

Kategori 4: Habitat/Tür Yönetim Alanı

Kategori 5: Korunacak Peyzaj

Kategori 6: Kaynak Koruma Yönetim Alanları (Anon, 1994)

Dünya Koruma Birliği tarafından, uluslararası düzeyde kabul görecektir, Milli Park tanımı yapılmış ve bir bölgenin Milli Park olabilmesi için ana ölçütler belirlenmiştir. Uluslararası platformda, Milli Park ölçütleri genel düzeyde belirlenmiş olup, ülkeler bu genel ölçütler çerçevesinde,

Şehir Plancısı,
Kentsel Tasarım
Uzmanı

PLANLAMA
2007/1

sahip oldukları doğal ve kültürel kaynak değerlerine göre gerekli yasal düzenlemeleri gerçekleştirmişlerdir.

Dünya Koruma Birliği Milli Parkları; “Bir veya birden fazla ekosistemin ekolojik bütünlüğünü bugün ve gelecek nesiller için korumak, doğal çevrenin işgalini ve sömürülmesini engellemek, ve çevreyle uyumlu biçimde bilim, eğitim, rekreasyon ve ziyaretçi aktivitelerinin gelişimini tesis etmek amaçları için ayrılmış (kara/deniz) doğa parçaları” olarak tanımlamaktadır.

Türkiye’de Milli Park, 1983 yılında çıkarılan 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu çerçevesinde tanımlanmaktadır. Kanun, Türkiye’deki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanlarının seçilip, belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin konuları düzenlemektedir. Kanun’da Milli Park; bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır¹.

Milli Park Ölçütleri

Dünya Koruma Birliği, bir alanın Milli Park olabilmesi için üç temel niteliğe sahip olması gerekliliğini vurgulamaktadır.

1. Alan doğal, kültürel veya rekreasyonel kaynak değerleri açısından az bulunur nitelikte olmalıdır.
2. Alanın korunmaya ihtiyacı olmalıdır.
3. Alan korunabilir (korunmaya uygun – kaynak değerleri tahrip olmamış) olmalıdır.

Bu genel ölçütler çerçevesinde ülkeler, Milli Park ve diğer koruma alanlarını belirleme ölçütlerini ve müdahale biçimlerini ortaya koymuşlardır. Bu duruma örnek olarak, sahip olduğu 128 Milli Park ve toplamda 600’ü aşkın koruma alanı ile dünyada sayı ve alan olarak ilk sırada yer alan Avustralya’yı verebiliriz. Avustralya 1974 yılında çıkardığı “The National Parks and Wildlife Act” (Milli Parklar ve Yaban Hayatı Kanunu) ile Milli

Park kavramını tanımlamış, ölçütler belirlemiş ve müdahale biçimlerini ortaya koymuştur. Bu yasa kapsamında, “NSW National Parks and Wildlife Service” (Milli Parklar ve Yaban Hayatı Hizmetleri) kurumunu oluşturarak bu alanların korunması ve geliştirilmesi faaliyetlerini sürdürmektedir. (www.nationalparks.nsw.gov.au)

Türkiye’de Milli Park olarak ayrılan alanların sahip olması gereken nitelikler, 12.12.1986 tarih ve 19309 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Milli Parklar Yönetmeliği’nin 6. Maddesi’nde belirtilmiştir. Buna göre Milli Park olarak ayrılacak yerler;

1. Tabii ve kültürel kaynak değeri ile rekreasyonel potansiyeli, milli ve milletlerarası seviyede özellik ve önem taşımaktadır.
2. Kaynak değerleri, gelecek nesillerin miras olarak devralacakları ve sahip olmaktan gurur duyacakları seviyede önemli olmalıdır.
3. Kaynak değerleri tahrip olmamış veya teknik ve idari müdahalelerle ıslah edilebilir durumda olmalıdır.
4. Saha büyüklüğü, kaynak değerleri kesafeti yönünden, özel haller ve adalar dışında, en az 1000 hektar olmalı ve bu alan bütünüyle koruma ağırlıklı zonlardan meydana gelmelidir. İdari ve turistik amaçlı geliştirme alanları bu asgari saha büyüklüğünün dışındadır.

Milli Park özelliklerine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının görüşü alınarak, Çevre ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile Milli Park olarak belirlenmektedir. Milli Park olarak belirlenen alanların gelişimi ise; ‘Uzun Devreli Gelişme Planları’ ile yönlendirilmektedir. Milli Parkların belirlenmesi, bu alanlardaki her türlü uygulamanın yürütülmesi ve Uzun Devreli Gelişme Planları’nın yapılması için Çevre ve Orman Bakanlığına bağlı “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü” kurulmuştur.

¹ T.C. 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu, Madde:2, Resmi Gazete Tarih ve Sayısı: 11.08.1983 / 18132.

Dünyada ve Türkiye’de Milli Park Alanlarında Planlama

Bugün dünyada gittikçe artan bir şekilde, ulusal ve uluslar arası platformlarda, Milli Parklar ve diğer korunan alanlarda (Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı vb.), doğal kaynakların yönetilmesinin aracı olan ‘Yönetim Planları’nın hazırlanması ve uygulanması yaklaşımı benimsenmektedir.

Korunan alanlar için ‘Yönetim Planları’; Biyolojik çeşitliliğin nasıl korunacağı ve doğal kaynağın nasıl yönetileceğini tanımlayan ve doğal kaynağı yönetirken yapılacak, yapılmayacak faaliyetler veya sınırlı çerçevede yapılacak faaliyetleri, alanın yönetilme hedeflerine bağlı olarak tanımlayan ve faaliyetler arasında mantık ilişkisini (kim, nerede, nasıl, ne zaman, ne yapacak) kuran üst ölçekli planlardır. Yönetim planları, bu hedeflere ulaşabilmek için başından sonuna kadar planlama sürecine, tüm ilgili tarafları dahil etmektedir. Bu nedenle yönetim planları, doğal ve kültürel kaynak değerlerini sürdürülebilir kılmayan tehditleri dikkate almakta ve ilgi grubu katılım stratejilerini tüm plan üretme süresince kullanmaktadır.

Bugün korunan alanlar için katılımcı yönetim planları, dünyada, tüm sürece ilgili tarafların katılımı temeli üzerinde anlaşmaya varılmış, uygulanabilir planlar olarak görülmektedir.

Türkiye’de, Milli Parklar ve diğer korunan alanlar için planlama esasları, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu’nun 4’üncü Maddesi’nde düzenlenmiştir. Bu madde de, ‘Milli Park olarak belirlenen alanların özellik ve nitelikleri göz önünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletmelerini kapsayan gelişme planı, ilgili bakanlıkların olumlu görüşleri ve gerektiğinde fiili katkılarıyla, Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur’ denmektedir. Ayrıca bu madde de, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanı olarak belirlenen alanlar için gerekli planların da hazırlanacağı ifadesi yer almaktadır.

2873 Sayılı Kanun’un yukarıda açıklanan ilgili maddesi kapsamında; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından ‘Uzun Devreli Gelişme Planı ve Yönetim Planı Genel Teknik Şartnamesi’ hazırlanmıştır. Bu şartnamede, Milli Parklar ve Tabiat Parkları için Uzun Devreli

Gelişme Planları, Tabiatı Koruma Alanları ve Tabiat Anıtları için ise Yönetim Planları’nın hazırlanacağı belirtilmektedir. Şartnameye göre;

Uzun Devreli Gelişme Planı; Ekolojik planlama yaklaşımı ile özellik ve nitelikleri göz önünde tutularak, Milli Park ve Tabiat Parkı statüsündeki alanların korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması, geliştirilmesi, yönetimi ve tanıtılması ile ilgili planlama esaslarını; bu planda öngörülen koruma ve gelişim bölgelerinde her türlü yerleşme ve diğer kullanım kararları ve yerleşim birimlerinin gelişme alanları için yapılacak her ölçekteki uygulama imar planları ile uygulama projeleri ve uygulama programlarına esas oluşturulan, bunlara ilişkin karar ve hükümleri belirleyen, bilimsel raporuyla bir bütün olan ve 1/25.000 veya alanın büyüklüğüne göre gerektiğinde daha alt ölçekli fiziki planı ifade etmektedir.

Yönetim Planı; Ekolojik planlama yaklaşımı ile Tabiatı Koruma Alanı ve Tabiat Anıtı statüsündeki alanların korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması, yönetimi ve tanıtılması ile ilgili planlama esaslarını; alanda bilimsel ve eğitim amaçlı faaliyetler için öngörülen her türlü iş ve işlemlere yönelik olarak yapılacak uygulama programlarına veya uygulama imar planlarına esas oluşturan, bunlara ilişkin karar ve hükümleri belirleyen, raporuyla bir bütün olan, 1/25.000 veya alanın büyüklüğüne göre gerektiğinde daha alt ölçekli fiziki plandır.

Kızıldağ Milli Parkı Örneğinde Uzun Devreli Gelişme Planı Süreci

Kızıldağ Milli Parkı, Isparta ve Konya illeri sınırları içerisinde, Beyşehir Gölü çevresinde 59.400 hektar büyüklüğünde bir alanı kaplamaktadır. 09.05.1969 tarihinde 2.316 hektar olarak, aynı isimle Milli Park ilan edilen alanın büyüklüğü, 20.02.1993 tarihinde, Bakanlar Kurulu kararıyla genişletilerek, 59.400 hektara çıkarılmıştır. Kızıldağ Milli Parkı, içinde bulundurduğu doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından, bölgesel ve ülkesel ölçekte son derece önemli bir konumda bulunmaktadır.

Alanın Milli Park ilan edilme nedenleri arasında; dağlık arazi yapısı, içerisinde karaçam, sedir, göknar, ardıç ve meşe türleri bulunan doğal orman alanları, zengin bitki örtüsü, geleneksel

yaylacılık faaliyetleri ve zengin peyzaj kaynak değerleri sayılabilmektedir. Milli Park içerisinde sedir ormanlarının bulunduğu alan, dünyanın oksijen değerleri açısından en zengin bölgelerinden biri olma özelliğini de taşımaktadır. Alanın güneybatısındaki Dedegöl Dağı'nın zirvesi 2.987 metre olup, yamaçları yılın 10 ayı boyunca karla kaplıdır. Bu dağın kuzeydoğusunda, keşfi henüz yapılmamış olan, 20 km'den uzun olduğu tahmin edilen, turizm değerleri açısından önemli özellikler taşıyan Pınargözü Mağarası bulunmaktadır.

Kızıldağ Milli Parkı'ndan Genel Görünüm - I

Kızıldağ Milli Parkı'ndan Genel Görünüm - II

Kızıldağ Milli Parkı 1/25.000 Ölçekli Uzun Devreli Gelişme Planı çalışmaları 2005 yılı Mart ayı içerisinde başlamış, yaklaşık 2 yıllık bir süreçte, 2007 yılı Haziran ayı içerisinde sonlandırılmıştır. Bu süreçte çalışmalar, üç ana aşamada yürütülmüştür. Bu aşamalar; mevcut durum tespitinin yapıldığı analitik etüt, elde edilen bilgilerin değerlendirildiği ve sorun tanımlamalarının yapıldığı sentez ve UDG' nin amaç ve hedefleri doğrultusunda ve tespit edilen sorunların çözümüne yönelik kararların alındığı planlamadır.

Milli Park alanları, doğal kaynak değerleri bakımından yeryüzünde nadir bulunan alanlardır. Bugün bu alanlar da diğer doğal alanlar gibi insan baskısı sonucu kaynak değerlerini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. Korunmaya ihtiyacı olan bu alanları korumak, gelecek nesillere bırakabilmek, insanları bilinçlendirmek ve doğal çevreyi sevdirmek amacıyla dünyada ve ülkemizde planlama çalışmaları yürütülmektedir. Türkiye ve dünya örnekleri karşılaştırıldığında, bu tür alanlara yönelik planlama yaklaşımları temelde aynı olup, planlama sürecinde bazı farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde bu alanlarda plan yapma ve yaptırma yetkisi bulunan T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007 yılı içerisinde yaptığı son düzenlemelerle, söz konusu farklılıkları büyük ölçüde ortadan kaldırmış ve UDG'leri uluslararası standartlara (Korunan alanlar için 'Yönetim Planları) oldukça yaklaştırmıştır.

2007 yılı içerisinde, Uzun Devreli Gelişme Planı Genel Teknik Şartnamesi'nde, iki konuda yapılan yeni düzenlemeler, ülkemizde yürütülen bu planlama çalışmalarında önemli adımlar olarak değerlendirilebilir. Önceki yıllarda, planların uygulamasına yönelik hiçbir düzenleme bulunmazken, getirilen yenilikçi karar ile yıllık, beş yıllık ve planlama süresine uygun eylem planlarının hazırlanması istenmektedir. Eylem planları; eylemi, sorumlu birimi, uygulama yerini, uygulama zamanını, nasıl ve niçin uygulanacağını, çıktılarını, başarı göstergelerini ve izleme/değerlendirme yöntemini içermektedir. Şüphesiz bu düzenleme, geliştirilen plan kararlarının hayata geçirilmesini kolaylaştıracaktır. İkinci önemli düzenleme ise tüm ilgi gruplarının (yerel halk, STK, üniversite, diğer kamu kurum ve kuruluşları, vb.) planlama sürecine dahil edilmesidir. Planın

amacının ve planlama sürecinin anlatılması, sorun tanımlamalarının yapılması ve sorunların çözümüne yönelik önerilerin tartışılması amacıyla, planlama çalışmalarına başlanmadan ve her aşamanın sonunda tüm ilgi gruplarının katılacağı toplantıların düzenlenmesi zorunluluk haline getirilmiştir. Planlama sürecine katılımın, plan müelliflerinin inisiyatifine bırakılması yerine sürecin önemli bir parçası olarak tanımlanması, pek çok kesimin üzerinde uzlaştığı planların ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Doğal çevre; jeolojik, jeomorfolojik, hidrojeolojik, toprak, ekolojik, biyolojik ve iklim yapısı ile bir bütündür. Bir planlama yaklaşımının en önemli amacı doğal çevrenin korunması ve sürekliliğinin sağlanması ise; doğal çevrenin tüm özelliklerinin birlikte değerlendirilmesi ve bu özelliklerin birbirleri ve doğal çevreyi kullanan insanın gerçekleştirdiği sosyo-ekonomik ve kültürel faaliyetlerle ilişkilendirilmesi zorunluluktur. Bu nedenle, Milli Park alanlarında pek çok uzmanlık alanının katılımının sağlandığı bir planlama süreci tanımlanmaktadır.

Kızıldağ Milli Parkı'nın sahip olduğu zengin doğal ve kültürel kaynak değerleri, Uzun Devreli Gelişme Planı çalışmalarında pek çok uzmanın görev almasını zorunlu kılmıştır. Proje kapsamında; 3 şehir plancısı, 1 jeomorfolog, 1 hidrojeoloji mühendisi, 1 ziraat mühendisi, 1 ekolog, 1 flora uzmanı, 1 omurgalı uzmanı, 1 hidrobiyolog, 1 orman mühendisi, 2 peyzaj mimarı, 1 mimar ve 1 çevre mühendisi görev almıştır. Tüm bu uzmanlar proje sürecinde, kendi uzmanlık alanlarında Kızıldağ Milli Parkı'nın sahip olduğu kaynak değerlerini tespit etmiş, mevcut tespitlerle ilgili raporlar ve haritalar hazırlamış, sorun tanımlamaları yapmış ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirmişlerdir.

Planlama ekibi, Kızıldağ Milli Parkı Uzun Devreli Gelişme Planı çalışmalarını analitik etüt, sentez ve planlama olmak üzere 3 aşamada yürütmüştür.

Planlama sürecinin ilk aşaması olan Analitik Etüt Raporu kapsamında; Kızıldağ Milli Parkı'nın; coğrafi konumunun tanımlanması, ulaşım olanaklarının irdelenmesi, iklim, jeoloji, jeomorfoloji, hidroloji ve hidrojeoloji, toprak yapısı, ekolojik yapı ve ekolojik öneme sahip alanlar, biyolojik yapı, doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik değer-

leri ile peyzaj özellikleri, mevcut arazi kullanım durumu, içinde veya dışında etkileşim halinde bulunan yerleşimlerin fiziki gelişme eğilimleri, demografik yapı, sosyo-ekonomik yapı, mülkiyet durumu, teknik ve sosyal altyapı durumu, saha içinde veya yakın çevresinde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen bölgeye yönelik projeler, çevre sorunları, yasal çerçevesi ve risk altındaki alanların belirlenmesi çalışmaları yapılmıştır.

İkinci aşama olan Sentez Raporu kapsamında; Analitik Etüt Raporu aşamasında elde edilen veriler ve arazi çalışmaları ile tespit edilen saha özellikleri genel olarak değerlendirilmiş, ilgi grupları ile birlikte alana ilişkin sorun tanımlamaları yapılmış, olanaklar tespit edilmiş ve sorunların çözümüne yönelik olarak planlamaya esas teşkil edecek yaklaşımlar tartışılmıştır.

Son aşama olan Plan Kararları Raporu kapsamında ise, Analitik Etüt ve Sentez Raporları aşamalarında elde edilen veriler doğrultusunda; planın amacı ve hedefleri ortaya konulmuş, koruma imkânları analizi (yasal, doğal sınırlayıcılar ve antropojenik baskı) ve nüfus projeksiyonları yapılmış, planlama kriterleri saptanmış ve plan kararları ile hükümleri geliştirilmiştir. Geliştirilen plan karar ve hükümlerinin uygulanabilmesi ve etkin bir denetimin sağlanabilmesi için işler nitelikte bir yönetim organizasyonu ve uygulamaya yönelik alt programlar hazırlanmıştır.

Değerlendirme

Türkiye, sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerleri ile dünyada sayılı ülkelerden biridir. Ülkemizde çok sayıda, doğal ve kültürel nitelikleri ile eşsiz/nadir olarak değerlendirilip, Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı olarak tescil edilmiş alan bulunmaktadır. Bu tür alanlar, her ülke için, doğaya sahip çıkma, doğal kaynak değerlerini sürdürülebilir kılma, vatandaşlarını doğayı koruma ve onunla uyumlu bir yaşam sürme konusunda bilinçlendirme imkânı vermektedir.

Diğer tüm korunan alanlar gibi Milli Parklar da, sınırları belirlenip kaderi ile baş başa bırakılamaz. Dünyada ortaya çıktıkları tarihten bugüne kadar, insan baskısı altında kalan Milli Park alanlarında, planlama, koruma-kullanma dengesinin sağlanması ve gelişme konuları hep gündemde

olmuştur. Ülkemizde de bu alanlarda planlama çalışmaları, 1960'lı yılların sonlarından itibaren UDGP'ler ile yürütülmektedir. Bu tarihten günümüze kadar pek çok Milli Park alanında UDGP çalışmaları yapılmış, ancak bu planlar istenen amaca hizmet edememiş, uygulamada büyük sorunlar yaşanmış, daha çok birer envanter çalışması olarak, gerektiğinde yararlanılmak üzere raflara kaldırılmıştır. Ancak, son dönemde gerçekleştirilen düzenlemeler, bu planların uygulanabilirliğinin artırılması yolunda önemli adımlar olarak değerlendirilebilir.

Milli Park alanlarında, son düzenlemelerle uluslar arası platformda kabul gören "Korunan Alanlar İçin Yönetim Planı" standartlarına oldukça yaklaşan Uzun Devreli Gelişme Planı çalışmalarına devam edilmesi, bu alanların korunabilmesi ve doğal kaynak değerlerinin büyük bir hızla yok olduğu bir dünyada gelecek nesillere tahrip edilmeden aktarılabilmesi bakımından oldukça önemlidir. Planlamanın içeriği, Milli Park alanlarında koruma-kullanma dengesinin sağlanarak, doğa tahribatının önlenmesini ve aynı zamanda yöre halklarının sorunlarına (sosyal, ekonomik) çözüm bulunmasını kolaylaştıracak şekilde, uluslar arası gelişmeler de dikkate alınarak geliştirilmelidir.

Kaynaklar

2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu, Resmi Gazete Tarih ve Sayısı: 11.08.1983 / 18132.

Milli Parklar Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarih ve Sayısı: 12.12.1986 / 19309

Uzun Devreli Gelişme Planı ve Yönetim Planı Danışmanlık Hizmet Alımı İşine Ait Genel Teknik Şartname, Kızıldağ Milli Parkı, Uzun Devreli Gelişme Planı, 2004.

Aytaç H., 'Biyolojik Çeşitlilik', <http://www.ogm.gov.tr/foweca/knot/kn10.doc>

Anon. (1994), 'Guidelines for Protected Area Management Categories', IUCN and the World Conservation Monitoring Centre, Gland, Switzerland and Cambridge, UK

NSW National Parks and Wildlife Service, 2001, 'Blue Mountains National Park, Plan of Management, http://www.nationalparks.nsw.gov.au/pdfs/pom_final_bluemountains.pdf

<http://www.milliparklar.gov.tr>

<http://www.wwf.org.tr>

<http://www.iucn.org>

<http://www.nationalparks.nsw.gov.au>